

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 80

(2002–2003)

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

*Tilråding frå Utenriksdepartementet av 27. juni 2003,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Bondevik II)*

1 Bakgrunn

Ved avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 vart vedlegg XII (fri rørsle for kapital) til EØS-avtala endra ved innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve.

Føremålet med direktivet er å hindre sein betaling i handelshøve, sikre kreditor adekvat kompensasjon ved sein betaling, og å betre innkrevjingsmetodane slik at innkrevjinga vert effektiv og rimeleg. Bakgrunnen for direktivet er at mange verksemder, særleg små og mellomstore, får store økonomiske vanskar på grunn av at dei ikkje får inn uteståande krav i rett tid. Direktivet gjeld ikkje forbrukarar.

Avgjerda i EØS-komiteen vart teken med atterhald om samtykke frå Stortinget, då gjennomføringa i norsk rett gjer det naudsynt med lovendring, jf. § 26 andre leddet i Grunnlova og artikkel 103 i EØS-avtala. Stortinget vert gjennom denne proposisjonen oppmoda om å gje sitt samtykke til godkjenning av avgjerda i EØS-komiteen nr. 48/2003.

Avgjerda i EØS-komiteen og direktiv 2000/35/

EF i uoffisiell norsk omsetjing følgjer som trykte vedlegg til proposisjonen.

2 Nærare om direktivet

Av *artikkel 1* går det fram at direktivet gjeld alle betalningar som blir gjorde som vederlag for handelstransaksjonar.

Artikkel 2 definerer ein del sentrale omgrep i direktivet. Her vert mellom anna handelstransaksjonar definert som forretningsmessige transaksjonar mellom verksemder eller mellom verksemder og det offentlege, som inneber levering av varer eller yting av tenester mot vederlag. «Forseinka betaling» vert definert som overskriding av den avtalefastsette eller lovfastsette betalingsperioden.

Dei nærare reglane om renter ved forseinka betaling går fram av *artikkel 3*. Utgangspunktet er at ein skal betale forseinkingsrenter frå dagen etter siste rettidige betalingsdag, eller etter utløpet av betalingsperioden som er fastsett i avtala, jf. artikkel 3 nr. 1 bokstav a). Artikkel 3 nr. 1 bokstav b) har nærare reglar om når ein skal betale forsein-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

kingsrenter dersom det ikkje er avtalt betalingsfrist. Ein opererer her med ein 30-dagersfrist der starttidspunktet varierer etter tilhøva.

Etter direktivet er det ein føresetnad for at kreditor skal ha rett til forseinkingsrenter at han har oppfylt sine avtalefastette og lovfaste plikter, og at han ikkje har motteke den skuldige summen til rett tid. Det er òg ein føresetnad at skuldaren er ansvarleg for forseinkinga, jf. artikkel 3 nr. 1 bokstav c).

Satsen for forseinkingsrenter skal etter artikkel 3 nr. 1 bokstav d) i direktivet vere sentralbanken si foliorente med eit tillegg på minst sju prosentpoeng, med mindre noko anna er avtalt. Rentesatsen skal fastsetjast kvar 1. januar og 1. juli med utgangspunkt i foliorenta til sentralbanken på desse tidspunkta. Rentesatsen må såleis fastsetjast på nytt kvart halvår.

Kreditor har vidare krav på rimeleg erstatning frå skuldaren for alle relevante kostnader ved inndrivinga som skuldast den seine betalinga, jf. artikkel 3 nr. 1 bokstav e). Statane er her gjevne høve til å fastsetje maksimalsummar for innkrevjingskostnader for ulike pengesummar.

Etter artikkel 3 nr. 3 skal statane fastsetje føresegnar om at avtaler om betalingsdag eller følgjer av forseinka betaling som ikkje er i samsvar med visse av føresegnene i direktivet, ikkje er bindande eller gjev rett til erstatning dersom avtala etter ei totalvurdering er klart urimeleg overfor kreditor.

Ein blir i samband med dette pålagt å sikre at det finst eigna og effektive middel som kan bringe avtaler som er klart urimelege, til opphøyr, jf. artikkel 3 nr. 4. Eit slikt middel må omfatte at organisasjonar som er offisielt sett på som representant for, eller har rettsleg interesse i å representere små og mellomstore verksemdar, skal kunne bringe spørsmål om standardvilkår om betalingsfristen eller følgjene av forseinka betaling er klart urimelege, inn for domstolen eller kompetente administrative styresmakter, jf. artikkel 3 nr. 5.

Artikkel 4 har reglar om eigedomsatterhald. Det går her fram at statane i samsvar med gjeldande nasjonale føresegnar om lovval, skal syte for at seljaren har eigedomsatterhald inntil varene er betalte dersom det er gjort avtale om dette mellom seljar og kjøpar.

Etter *artikkel 5* skal statane syte for at ein i tilfelle der gjelda er uomstridd, normalt kan oppnå tvangsgrunnlag innan 90 dagar etter at ein har teke rettslege steg for å få dette. Dette må gjelde for alle kreditorar som er etablerte i EØS-området.

Av *artikkel 6* nr. 1 går det fram at gjennomføringsfristen er 8. august 2002. I EØS-komiteen er

det fastsett at EFTA-statane får ny frist til 31. desember 2003 med å gjennomføre direktivet.

Direktivet er eit minimumsdirektiv i den tydinga at ein står fritt til å ha føresegnar som er gunstigare for kreditor enn det som går fram av direktivet, jf. artikkel 6 nr. 2.

3 Avgjerda i EØS-komiteen

I følgje avgjerda i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 skal vedlegg XII (fri rørsle for kapital) til EØS-avtala endrast.

Artikkel 1 slår fast at direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve skal leggjast til som eit nytt punkt 2 i vedlegg XII til EØS-avtala. Det vert vidare presisert at for føremålet med EØS-avtala skal forordninga gjelde med følgjande tilpassing: i artikkel 6 skal nytt nr. 6 lyde: «EFTA-statene skal iverksette de tiltak som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv innen 31. desember 2003.»

Artikkel 2 slår fast at teksta til direktivet på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i *Tidend for Den europeiske unionen*, skal vere gyldig.

Artikkel 3 slår fast at avgjerda tek til å gjelde 17. mai 2003, på det vilkåret at EØS-komiteen har motteke alle meldingar etter artikkel 103 nr. 1 i avtala.

Artikkel 4 slår fast at avgjerda skal kunngjerast i EØS-avdelinga av og EØS-tillegget til *Tidend for Den europeiske unionen*.

4 Tilhøvet til norsk rett

Dei tilhøva som er regulerte i direktivet, finst det reglar om i fleire norske lover, så som lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m., lov 31. mai 1918 nr. 4 om avslutning av avtaler, om fuldmagt og om ugyldige viljeserklæringer, lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant, lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndriving av forfalte pengekrav (inkassoloven) og lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdingslova). Norsk rett oppfyller stort sett krava i direktivet, men det må skje mindre justeringar på enkelte punkt. Det vil nedanfor bli gjeve ei kort oversikt over norsk rett i høve til direktivet, medrekna omtale av dei punkta der endringar i norsk rett må vurderast.

Etter norsk rett kan det i næringshøve fritt avtalast betalingstidspunkt og konsekvensar av forseinka betaling, så lenge dette ikkje er urimeleg etter avtalelova § 36. Direktivet gjer ikkje inngrep i

denne avtalefridomen. Dersom anna ikkje er avtala, er det reglane i forseinkingsrentelova som gjeld. I medhald av denne lova kan kreditor krevje forseinkingsrenter når kravet ikkje vert innfridd ved forfall. Dersom forfallsdagen er fastsett i førevegen, skal ein rekne rente frå denne dagen. Det er ein føresetnad for å ha rett til forseinkingsrenter at forseinkinga ikkje er framkalla «ved forhold på fordringshaverens side», jf. § 2 andre leddet. Desse reglane synest å oppfylle vilkåra i artikkel 3 nr. 1 bokstav a) og c) i direktivet.

Dersom forfallsdagen ikkje er fastsett i førevegen, skal ein etter forseinkingsrentelova rekne renter frå ein månad etter at kreditor har sendt skuldnaren skriftleg påkrav med oppmoding om å betale, jf. § 2 første leddet.

Kravet i direktivet om forseinkingsrenter frå 30 dagar etter at skuldnaren har motteke faktura, jf. artikkel 3 nr. 1 bokstav b) alternativ i), er ikkje oppfylt i og med påkravsregelen. Det synest såleis å vere naudsynt å endre fristen § 2 første leddet andre punktumet i forseinkingsrentelova frå éin månad til 30 dagar. Det at ein reknar fristen etter forseinkingsrentelova frå faktura er «sendt», er til føremon for kreditor og er såleis i tråd med direktivet, jf. artikkel 6 nr. 2.

Dei særskilte reglane artikkel 3 nr. 1 bokstav b) alternativ ii)-iv) i direktivet synest å vere oppfylt ved at kreditor etter norsk rett kan sende krav om betaling når som helst. Kreditor kan såleis sjølv sege seg i minst like god posisjon som det reglane i direktivet legg opp til.

Forseinkingsrentesatsen vert i dag fastsett av Kongen under omsyn til det alminnelege rentenivået, jf. § 3 første leddet i forseinkingsrentelova. Rentesatsen har sidan 1994 vore 12 prosentpoeng. Etter artikkel 3 nr. 1 bokstav d) i direktivet skal rentesatsen fastsetjast to gonger pr. år (1. januar og 1. juli). Rentesatsen skal vere sentralbanken si foliorente på dei aktuelle tidspunkta pluss minst sju prosentpoeng. Dette inneber at ein må gjere ei endring i § 3 første leddet i forseinkingsrentelova slik at rentesatsen kan fastsetjast i samsvar med krava i direktivet.

Krava direktivet stiller til erstatning for innkrevjingskostnader etter artikkel 3 nr. 1 bokstav e) synest slik ein vurderer det i dag, å vere oppfylt gjennom reglane om erstatning for utanrettsleg inndring i inkassolova og reglane om sakskostnader i tvistemålslova og tvangsfullbyrdingslova.

Når det gjeld kravet i artikkel 3 nr. 3 i direktivet om at avtaler om betalingsdagen eller følgjene av forseinka betaling som er grovt urimelege for kreditor, skal kunne bli kjent ugyldige eller gje grunnlag for erstatning, synest dette oppfylt gjennom

§ 36 i avtalelova. Det at ein kan bringe spørsmålet om avtaler om betalingsdagen eller følgjene av forseinka betaling er urimelege for kreditor inn for retten, oppfyller artikkel 3 nr. 4 i direktivet om at det må finnast adekvate og effektive middel for å kunne bringe bruken av slike vilkår til opphøyr.

Artikkel 3 nr. 5 i direktivet krev at organisasjonar som representerer små og mellomstore verksemdar på sjølvstendig grunnlag, skal kunne gå til søksmål for å prøve om aktuelle standardvilkår er urimelege overfor kreditor. Ein ser det som tvilsamt om slike organisasjonar vil ha rett til dette etter norsk rett i dag.

Artikkel 4 om eigedomsatterhald i direktivet krev ikkje at statane skal gjere lovendringar, men at atterhald skal respekterast i den grad dei er gyldige mellom partane på dei vilkåra som gjeld etter den staten sin rett som lovvalsreglane peikar ut. Artikkel 4 reiser såleis ikkje problem i høve til norsk rett.

Når det gjeld kravet i artikkel 5 i direktivet om at ein vanlegvis skal kunne få tvangsgrunnlag innan 90 dagar etter at ein har gått til søksmål i tilfelle der gjelda er uomtvista, synest norsk rett å oppfylle dette kravet gjennom ordninga med høve til dom i forliksrådet. Å få slik dom i tilfelle der gjeldsposten er uomtvista, går som regel raskare enn 90 dagar, og gjev tvangsgrunnlag.

5 Administrative og økonomiske konsekvensar

Når det gjeld økonomiske og administrative konsekvensar, synest eit eventuelt framlegg om å endre fristen for når det skal løpe forseinkingsrenter frå éin månad til 30 dagar etter påkrav, å få svært små praktiske, økonomiske eller administrative konsekvensar.

Dersom forseinkingsrentesatsen skal fastsetjast to gonger i året i tråd med reglane i direktivet, vil dette medføre noko meir arbeid for Finansdepartementet, som fastset rentesatsen. Det er likevel ingen grunn til å tru at dette vil føre til nemneverdige økonomiske eller administrative konsekvensar.

For verksemdene vil det føre til at dei må halde seg oppdaterte på den nye rentesatsen oftare enn no. Det kan òg tenkjast at ein oftare må endre standardoppsett på faktura og liknande. Ut frå den kunnskapen ein no sit inne med, er det enkelt å gjere slike endringar ved hjelp av dei vanlege fakturaprogramma som er på marknaden i dag. Det er difor ikkje grunn til å tru at hyppigare endring av forseinkingsrentesatsen vil påføre verksemdene

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

nemneverdig meirbelastning, verken økonomisk eller administrativt.

Noko anna er at forseinkingsrentesatsen kan bli høgare enn han er no. Dette vil han alltid måtte bli så lenge foliorenta til Noregs Bank er over fem prosentpoeng, i og med at rentesatsen alltid skal vere minst foliorenta pluss sju prosentpoeng, jf. ovanfor. Slik situasjonen er i dag er dette tilfelle (pr. 1. januar 2003 var foliorenta 6,5 prosentpoeng). Dersom direktivet allereie hadde vore gjennomført i norsk rett, ville det medført ein rentesats på minst 13,5 prosentpoeng for første halvåret av 2003, i motsetning til 12 prosentpoeng som er gjeldande sats. Ei slik auke av rentesatsen vil vere ein føremon for kreditorar, men ei ulempe for debitorar. Dersom forseinkingsrentesatsen blir vesentleg høgare enn i dag, kan ein difor ikkje sjå vekk frå at enkelte skuldnarar vil få ei auka økonomisk belastning. Det nokre verksemder taper på høgare rente vil likevel andre vinne. Totalt sett vil difor dette kunne jamne seg ut.

Eit framlegg om at organisasjonar som representerer verksemder skal kunne gå til søksmål for å prøve om standardavtaler om betalingsfristar eller konsekvensane av forseinka betaling er urimelege for kreditor, vil berre innebere eit høve for organisasjonane til å gjere dette. Dersom det skulle bli mange søksmål, vil det kunne bli eit auka trykk på domstolane, men det er etter departementet sitt syn liten grunn til å tru at så vil skje.

6 Konklusjon og tilråding

Sidan det berre er tale om mindre justeringar i norsk rett, vil gjennomføring av direktivet truleg ha mindre å seie for norske tilhøve enn det vil ha å seie for statar som ikkje allereie har eit tilfredsstillande regelverk på dette området. Ved å gjennomføre direktivet vil ein likevel lettare kunne påvise overfor andre, t.d. utanlandske verksemder, at Noreg har eit regelverk om forseinka betaling som er i tråd med det europeiske regelverket på området. Det er difor grunn til å tru at norske verksemder som handlar med utanlandske verksemder i EØS, ser det som ei føremon at direktivet vert gjennomført, sjølv om det ikkje medfører store endringar i norsk rett.

Justisdepartementet tilrår på denne bakgrunnen at Noreg godkjenner avgjerda i EØS-komiteen. Utanriksdepartementet sluttar seg til dette.

Utanriksdepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve.

Vi **HARALD**, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjere vedtak om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve, i samsvar med eit vedlagt forslag.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

I

Stortinget gjev samtykke til at Noreg tek del i avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003

om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve.

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om endring av EØS-avtalens vedlegg XII (Fri bevegelighet for kapital)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, endret ved protokollen om justering av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt «avtalen», særlig artikkel 98, og

på følgende bakgrunn:

1. Avtalens vedlegg XII er ikke tidligere endret.
2. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/35/EF av 29. juni 2000 om bekjempelse av forsinket betaling ved handelstransaksjoner¹ skal innlemmes i avtalen –

BESLUTTET FØLGENDE:

Artikkel 1

I avtalens vedlegg XII etter nr. 1 (rådsdirektiv 88/361/EØF) skal nytt nr. 2 lyde:

«2. **32000 L 0035:** Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/35/EF av 29. juni 2000 om bekjempelse av forsinket betaling ved handelstransaksjoner (EFT L 200 av 8.8.2000, s. 35).

Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:

I artikkel 6 skal nytt nr. 6 lyde:

«6. EFTA-statene skal iverksette de tiltak

som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv innen 31. desember 2003.»»

Artikkel 2

Teksten til direktiv 2000/35/EF på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 17. mai 2003, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1².

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den Europeiske Unions Tidende*.

Utferdiget i Brussel, 16. mai 2003.

For EØS-komiteen

Formann

P. Westerlund

EØS-komiteens sekretærer

P.K. Mannes

M. Brinkmann

¹ EFT L 200 av 8.8.2000, s. 35.

² [Forfatningsrettslige krav angitt.] [Ingen forfatningsrettslige krav angitt.]

Vedlegg 2

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/35/EF av 29. juni 2000 om bekjempelse av forsinket betaling ved handelstransaksjoner

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen¹,
under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité²,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³, på grunnlag av Forlikskomiteens felles forslag av 4. mai 2000 og

ut fra følgende betraktninger:

1. I sin resolusjon om det integrerte programmet for SMBer og håndverkssektoren⁴ oppfordret Europaparlamentet Kommisjonen til å framlegge forslag til behandling av problemet med forsinket betaling.
2. Kommisjonen vedtok 12. mai 1995 en rekommendasjon om betalingsperioder ved handelstransaksjoner⁵.
3. I Europaparlamentets resolusjon om kommisjonsrekommendasjonen om betalingsperioder ved handelstransaksjoner⁶ ble Kommisjonen oppfordret til å vurdere å forandre rekommendasjonen til et forslag til rådsdirektiv for framleggelse så snart som mulig.
4. 29. mai 1997 vedtok Den økonomiske og sosiale komité en uttalelse om Kommisjonens grønnbok om offentlig innkjøp i Den europeiske union: Betraktninger om framtiden⁷.
5. 4. juni 1997 offentliggjorde Kommisjonen en handlingsplan for det felles marked, der det ble understreket at forsinket betaling i økende

grad er til hinder for et velfungerende felles marked.

6. 17. juli 1997 offentliggjorde Kommisjonen en rapport om forsinket betaling ved handelstransaksjoner⁸, med et sammendrag av resultatene fra en evaluering av virkningene av kommisjonsrekommendasjonen av 12. mai 1995.
7. Foretakene, særlig små og mellomstore bedrifter, pålegges tunge administrative og økonomiske byrder som følge av overdrevent lange betalingsperioder og forsinket betaling. Disse problemene utgjør dessuten en av hovedårsakene til insolvens, som truer foretaks eksistens og fører til at mange arbeidsplasser går tapt.
8. I visse medlemsstater avviker avtalefestede betalingsperioder betraktelig fra gjennomsnittet i Fellesskapet.
9. Ulikhetene som eksisterer mellom medlemsstatene med hensyn til regler og praksis for betaling er til hinder for at det indre marked kan fungere tilfredsstillende.
10. Dette har den virkning at handelstransaksjoner mellom medlemsstatene begrenses betraktelig. Dette er i strid med traktatens artikkel 14, idet entreprenører skal kunne drive handel i hele det indre marked på vilkår som sikrer at transaksjoner over landegrensene ikke medfører større risiko enn innenlandsk salg. Det ville oppstå konkurransevridning dersom det fantes vesentlige forskjellige bestemmelser for innenlandsk salg og for salg over landegrensene.
11. De siste statistikkene viser at det i mange medlemsstater i beste fall ikke har skjedd noen bedring med hensyn til forsinket betaling etter at rekommendasjonen av 12. mai 1995 ble vedtatt.
12. Målet om å bekjempe forsinket betaling i det indre marked kan ikke i tilstrekkelig grad nås av medlemsstatene individuelt, og kan derfor bedre nås på fellesskapsplan. Dette direktiv går ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette mål. Dette direktiv oppfyller dermed i sin

¹ EFT C 168 av 3.6.1998, s. 13, og EFT C 374 av 3.12.1998, s. 4.

² EFT C 407 av 28.12.1998, s. 50.

³ Europaparlamentsuttalelse av 17. september 1998 (EFT C 313 av 12.10.1998, s. 142), Rådets felles holdning av 29. juli 1999 (EFT C 284 av 6.10.1999, s. 1) og Europaparlamentsbeslutning av 16. desember 1999 (ennå ikke offentliggjort i EFT), Europaparlamentsbeslutning av 15. juni 2000 og rådsbeslutning av 18. mai 2000.

⁴ EFT C 323 av 21.11.1994, s. 19.

⁵ EFT L 127 av 10.6.1995, s. 19.

⁶ EFT C 211 av 22.7.1996, s. 43.

⁷ EFT C 287 av 22.9.1997, s. 92.

⁸ EFT C 216 av 17.7.1997, s. 10.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

- helhet kravene som følger av nærhets- og forholdsmessighetsprinsippet, som uttrykt i EF-traktatens artikkel 5.
13. Virkeområdet for dette direktiv bør begrenses til å gjelde betalinger foretatt som vederlag for handelstransaksjoner, og skal ikke regulere transaksjoner foretatt med forbrukerne, renter i forbindelse med annen betaling som betaling i henhold til lovgivning om bruk av sjekker og vekslar, erstatningsutbetalinger, herunder betalinger foretatt av forsikringsforetak.
 14. Det faktum at de frie yrker omfattes av dette direktiv, betyr ikke at medlemsstatene må behandle dem som foretak eller forretningsdrivende for formål som ikke omfattes av dette direktiv.
 15. Dette direktiv definerer bare begrepet «tvangsgrunnlag», men regulerer ikke de ulike framgangsmåtene for tvangsfullbyrdelse av et slikt tvangsgrunnlag eller på hvilke vilkår tvangsfullbyrdelse av et slikt grunnlag kan stanses eller utsettes.
 16. Forsinket betaling utgjør et avtalebrudd og har i de fleste medlemsstater vært økonomisk fordelaktig for skyldnere på grunn av lave forsinkelsesrenter og/eller langsomme framgangsmåter for inndrivning. Det er nødvendig med betydelige endringer, herunder erstatning til fordringshaverne for påløpte kostnader, for å snu denne utviklingen og sikre at konsekvensene ved forsinket betaling er av en slik art at de motvirker forsinket betaling.
 17. Rimelig erstatning for kostnadene ved inndrivning må vurderes, uten at det berører nasjonale bestemmelser som gir en nasjonal dommermyndighet til å tilkjenne fordringshaver erstatning for andre tap forårsaket av skyldners forsinkede betaling, idet det også må tas hensyn til at påløpte kostnader kan være dekket gjennom forsinkelsesrenten.
 18. I dette direktiv omhandles også spørsmålet om lange avtalefestede betalingsperioder, og særleg visse avtalekategorier der lengre betalingsperioder i kombinasjon med begrenset avtalefrihet eller med høye rentesatser, kan rettferdiggjøres.
 19. Dette direktiv bør forhindre at avtalefriheten misbrukes til skade for fordringshaver. Dersom en avtale hovedsakelig tjener det formål at skyldneren gis ytterligere likviditet på fordringshavers bekostning, eller dersom hovedkontrahenten pålegger sine leverandører og underkontrahenter betalingsvilkår som ikke kan rettferdiggjøres på grunnlag av de betalingsvilkår som gjelder for hovedkontrahenten selv, kan nevnte forhold anses som faktorer som utgjør et slikt misbruk. Dette direktiv berører ikke nasjonale bestemmelser om former for avtaleinngåelse, eller som regulerer gyldigheten av avtalevilkår som er urettferdige for skyldneren.
 20. Konsekvensene ved forsinket betaling vil virke avskrekkende bare dersom de er kombinert med raske og effektive rettsprosedyrer for fordringshaveren. I samsvar med prinsippet om likebehandling i traktatens artikkel 12 skal slike framgangsmåter være tilgjengelige for alle fordringshavere som er etablert i Fellesskapet.
 21. Det er ønskelig å sikre at fordringshavere skal kunne gjøre gjeldende eiendomsforbehold på et likebehandlingsgrunnlag, i hele Fellesskapet, dersom bestemmelsen om eiendomsforbehold er gyldig i henhold til de nasjonale bestemmelser som gis anvendelse i henhold til internasjonal privatrett.
 22. Dette direktiv bør regulere alle handelstransaksjoner, uansett om de finner sted mellom private eller offentlige foretak eller mellom foretak og offentlige myndigheter, med henblikk på det faktum at sistnevnte foretar en stor del av betalingene til foretakene. Direktivet skal derfor også regulere alle handelstransaksjoner mellom hovedkontrahenter og deres leverandører og underkontrahenter.
 23. Artikkel 5 i dette direktiv krever at ubestridte krav skal inndrives i løpet av kort tid i samsvar med nasjonal lovgivning, men det kreves ikke at medlemsstatene vedtar noen bestemt framgangsmåte eller at de endrer sine eksisterende rettslige tiltak på noen bestemt måte –
- VEDTATT DETTE DIREKTIV:
- Artikkel 1*
- Virkeområde**
- Dette direktiv får anvendelse på alle betalinger som gjøres som vederlag for handelstransaksjoner.
- Artikkel 2*
- Definisjoner**
- I dette direktiv menes med
1. «handelstransaksjon», enhver transaksjon mellom foretak eller mellom foretak og offentlige myndigheter som fører til levering av varer eller yting av tjenester mot vederlag, «offentlig myndighet», enhver offentlig opp-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

dragsgiver eller enhet som definert i direktivene om offentlig innkjøp (92/50/EØF⁹, 93/36/EØF¹⁰, 93/37/EØF¹¹ og 93/38/EØF¹²,

«foretak», enhver organisasjon som handler innenfor rammen av egen uavhengige yrkesmessige eller økonomiske virksomhet, også når virksomheten utøves av en enkelt person,

2. «forsinket betaling», enhver overskridelse av frister, avtalefestede eller lovfestede, som gjelder betaling,
3. «eiendomsforbehold», en kontraktsmessig avtale etter hvilken selgeren beholder eiendomsretten til varen inntil kjøpesummen er betalt i sin helhet,
4. «rentesats som anvendes av Den europeiske sentralbank ved dens vesentlige refinansieringstransaksjoner», den rentesats som anvendes ved slike transaksjoner i forbindelse med anbudsinnbydelse til fast rente. Dersom en vesentlig refinansieringstransaksjon er foretatt etter en anbudsprosedyre med variabel rente, skal denne rentesatsen referere til marginalrentesatsen som er resultatet av anbudsinnbydelsen. Dette gjelder både for anbudskonkurranser med fast rentesats og med variabel rentesats,
5. «tvangsgrunnlag», enhver avgjørelse, dom eller pålegg om betaling fra en domstol eller annen vedkommende myndighet, enten om omgående betaling eller delbetaling, som gir fordringshaver mulighet til å få kravet mot skyldner innkrevd ved tvangsfullbyrdelse. Tvangsgrunnlaget skal omfatte avgjørelser, dommer eller et pålegg om betaling som kan fullbyrdes på et foreløpig grunnlag selv om skyldneren anker avgjørelsen.

Artikkel 3

Renter ved forsinket betaling

1. Medlemsstatene skal sikre følgende:
 - b) dersom betalingsdagen eller betalingsperioden ikke er fastsatt i avtalen, skal rentene automatisk betales, uten at purring er nødvendig:
 - i. 30 dager etter datoen da skyldneren mottar fakturaen eller tilsvarende betalingskrav, eller
 - ii. dersom det er usikkert når skyldneren mottar fakturaen eller et annet beta-

- lingskrav, 30 dager etter mottak av varene eller tjenestene,
- iii. dersom skyldneren mottar fakturaen eller tilsvarende betalingskrav før varene eller tjenestene mottas, 30 dager etter at varene eller tjenestene mottas, eller
- iv. dersom det i avtalen eller ved lov er fastsatt en framgangsmåte for godkjenning eller kontroll som gjør det mulig å bekrefte at varene eller tjenestene er i samsvar med avtalen, og dersom skyldneren mottar fakturaen eller tilsvarende betalingskrav før eller på samme dato som slik godkjenning eller bekreftelse finner sted, 30 dager etter denne sistnevnte datoen,
- c) fordringshaveren skal ha rett til å kreve forsinkelsesrente i den utstrekning vedkommende
 - i. har oppfylt sine avtale- og lovfestede forpliktelser og
 - ii. ikke har mottatt det utestående beløp ved forfall, med mindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen,
- d) rentesatsen for forsinkelsesrenter (den «lovfestede rentesatsen») som skyldneren skal betale, skal tilsvare summen av den rentesats som anvendes av Den europeiske sentralbank ved den seneste vesentlige refinansieringstransaksjon banken foretok før den første kalenderdagen i det aktuelle halvår («referanserenten»), pluss minst sju prosentpoeng («marginen»), med mindre noe annet er fastsatt i avtalen. For en medlemsstat som ikke deltar i tredje fase av Den økonomiske og monetære union, skal referanserentesatsen nevnt over være den tilsvarende satsen som fastsettes av den nasjonale sentralbank. I begge tilfeller skal referanserentesatsen som gjelder den første kalenderdag i det aktuelle halvår, anvendes i de påfølgende seks måneder.
- e) Med mindre skyldneren ikke er ansvarlig for forsinkelsen, skal fordringshaveren ha rett til å kreve rimelig erstatning fra skyldneren for alle relevante inndrivelseskostnader som er påløpt på grunn av sistnevntes forsinkede betaling. Når slike inndrivelseskostnader fastsettes, skal prinsippene om klarhet og forholdsmessighet med hensyn til den aktuelle gjeld respekteres. Såframt ovennevnte prinsipper overholdes, kan medlemsstatene fastsette et høyeste beløp med hensyn til inndrivelseskostnader for forskjellige nivåer av gjeld.

⁹ EFT L 209 av 24.7.1992, s.1.

¹⁰ EFT L 199 av 9.8.1993, s. 1.

¹¹ EFT L 199 av 9.8.1993, s. 54.

¹² EFT L 199 av 9.8.1993, s. 84.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

2. For visse avtaletyper som bestemmes av nasjonal lovgivning, kan medlemsstatene fastsette fristen etter hvis utløp rente skal betales, til høyst 60 dager, forutsatt at de forbyr avtalepartene å overskride denne fristen, eller fastsetter en obligatorisk rentesats som er vesentlig høyere enn den lovfestede rentesatsen.
3. Medlemsstatene skal fastsette at en avtale om betalingsdag eller om følgene av forsinket betaling som ikke er i samsvar med bestemmelsene i nr. 1 bokstav b)-d) og nr. 2, enten ikke skal være bindende, eller at den kan gi grunnlag for et erstatningskrav dersom avtalen, alle sakens omstendigheter tatt i betraktning, herunder god handelspraksis og produktets art, klart er urimelig for fordringshaveren. Når det skal tas stilling til hvorvidt en avtale er klart urimelig for fordringshaveren, skal det blant annet tas hensyn til om skyldneren har objektive grunner til å fravike bestemmelsene i nr. 1 bokstav b)-d) og nr. 2. Dersom en slik avtale anses som åpenbart urimelig, skal de lovfestede vilkårene gjelde, med mindre nasjonale domstoler fastsetter andre, rimelige vilkår.
4. Medlemsstatene skal sørge for at det i fordringshavernes og konkurrentenes interesse finnes egnede og virkningsfulle midler for å stanse fortsatt bruk av vilkår som er klart urimelige i henhold til nr. 3.
5. Midlene omtalt i nr. 4 skal omfatte bestemmelser som gir organisasjoner som har eller som er offisielt anerkjent som å ha en rettmessig interesse i å representere små og mellomstore bedrifter, adgang etter vedkommende nasjonale lovgivning til å framlegge en sak for domstolene eller for vedkommende forvaltningsmyndighet på det grunnlag at standardavtalevilkår er klart urimelige i henhold til nr. 3, slik at de kan anvende egnede og virkningsfulle midler for å stanse fortsatt bruk av slike vilkår.

Artikkel 4

Eiendomsforbehold

1. Medlemsstatene skal sørge for, i samsvar med gjeldende nasjonale bestemmelser i henhold til internasjonal privatrett, at selgeren beholder eiendomsretten til varene inntil de er betalt i sin helhet, såfremt en bestemmelse om eiendomsforbehold er uttrykkelig avtalt mellom kjøperen og selgeren før overlevering av varene.
2. Medlemsstatene kan vedta eller beholde bestemmelser om delbetalinger som skyldneren allerede har betalt.

Artikkel 5

Framgangsmåter for inndrivelse ved ubestridte krav

1. Medlemsstatene skal sikre at et tvangsgrunnlag vanligvis kan oppnås innen 90 kalenderdager etter at fordringshaverens inngivelse av stevning eller anmodning om rettsbehandling for en domstol eller annen vedkommende myndighet, uansett gjeldsbeløpet, forutsatt at ikke gjelden eller aspekter ved framgangsmåten bestrides. Medlemsstatene skal oppfylle denne forpliktelse i samsvar med sine respektive nasjonale lover og forskrifter.

2. De respektive nasjonale lover og forskrifter skal fastsette samme vilkår for alle fordringshavere etablert i Det europeiske fellesskap.

3. Ved beregningen av perioden på 90 kalenderdager nevnt i nr. 1 skal følgende ikke inngå:

- a) frister for forkynnelse av dokumenter
- b) eventuelle forsinkelser forårsaket av fordringshaveren, for eksempel tid som kreves for å beiktige anmodninger.

4. Bestemmelsene i denne artikkel berører ikke bestemmelsene i Brussel-konvensjonen om domsmyndighet og fullbyrding av dommer i sivile saker, herunder handelssaker¹³.

Artikkel 6

Innarbeiding i nasjonal lovgivning

1. Medlemsstatene skal innen 8. august 2002 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette. Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene kan opprettholde eller vedta bestemmelser som er gunstigere for fordringshaveren enn de som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv.

3. Ved innarbeiding av dette direktiv i nasjonal lovgivning kan medlemsstatene utelukke

- a) gjeld som er gjenstand for insolvensbehandling som er innledet mot skyldneren
- b) avtaler som er inngått før 8. august 2002 og
- c) rentekrav på beløp som er under 5 euro.

4. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmel-

¹³ EFT C 27 av 26.1.1998, s. 3 (konsolidert utgave).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 48/2003 av 16. mai 2003 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2000/35/EF om kamp mot forseinka betaling i handelshøve

ser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

5. To år etter 8. august 2002 skal Kommisjonen foreta en undersøkelse om blant annet den lovfestede rentesatsen, avtalefestede betalingsfrister og forsinket betaling for å vurdere virkningen på handelstransaksjoner og hvordan lovgivningen virker i praksis. Resultatene av denne og andre undersøkelser skal meddeles Europaparlamentet og Rådet, og skal om nødvendig vedlegges forslag til forbedring av dette direktiv.

Artikkel 7

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 8

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.
Utferdiget i Luxembourg, 29. juni 2000.

For Europaparlamentet

N. FONTAINE

President

For Rådet

M. MARQUES DA COSTA

Formann

Grafisk produksjon: InfoMediaHuset AS